

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei
 Studenții plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d-a-una înainte

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
 Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Alexandru Degré, de d. D. Alexandresco.
 Inmormântarea lui Al. Degré.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de Casație și justiție, s. II : *Nicolae Carol Grüne și Carol Grüne cu I. Ath. Lipati și N. Bălescu.*

JURISPRUDENȚA STRAINA

Curtea de Casație din Franca, camera reclamațiilor : *Comuna Prénorel cu Janier-Dubry cu o Observațiune de d. D. Alexandresco.*

ALEXANDRU DEGRÉ

Alexandru Degré era podoaba magistraturii noastre. Cu densul dispărea unul din cugetătorii și jurisconsultii, cari au contribuit mult la propășirea necontestată ce a realizat știința dreptului în ultimul pătrar al secolului al XIX-lea.

Moartea sa neașteptată este o pierdere dureroasă nu numai pentru justiția țării, dar pentru știința dreptului în genere, pe care el o iubea și pentru care s'a devotat în tot cursul vieții sale.

Cunoscător versat a limbilor latine, franceze și germane, el se putea adăpa la izvoarele cele mai autorizate pentru a da mai în tot-deauna soluția cea mai sigură și mai potrivită cu starea legislațiunii și moravurilor noastre.

În drept, totul său aproape totul fiind supus discuțiunii și controversei, ni s'a întâmplat adese-ori de a nu-i împărtăși părerea, însă, cu toate acestea, am ascultat în tot-deauna sfaturile sale bine-voitoare, recunoscându-i superioritatea.

Într'un stil original și neimitabil, el avea ceea ce au puțini scriitori, darul de a convinge.

Multiple și variu sunt chestiunile pe care, în curs de aproape trei-zeci de ani, el le-a atins cu o rară competență și cu o mare putere de logică.

Toate adnotațiunile sale cuprind un studiu adâncit asupra diferitelor dificultăți ce prezintă legislația noastră și pot în tot-deauna fi consultate cu mult folos.

Aceste monografii, scrise zilnic, în măsura ce chestiunile de drept veneau în discuțiunea Curții supreme, și rezlățite în coloanele unei foi juridice, din care unii ani încep chiar a nu se mai găsi, ar fi aproape fără nici un folos practic, și în ori-ce caz, grele de consultat, dacă noi, acei cari am rămas în urma lui n'am avea cultul și îngrijirea de a culege aceste mărgăritare ale născândei noastre literaturii juridice și de a le publica într'o ordine metodică, pentru ca fie-care să le aibă la îndemână și să se poată servi de ele.

Munca unui asemenea bărbat nu trebuie, în adevăr, să rămăe nefolositoare și să fie dată uitării. Opera ca și imaginea sa trebuie să rămăe de a pururea vie între noi ca să ne îmbărbăteze la lucru.

Prin urmare, datoria noastră a tuturor este ca să facem ceea ce ar fi făcut el însuși, dacă năprasnica secure n'ar fi retezat acest stejar verde încă.

Cu altă ocaziune vom scrie biografia lui Alexandru Degré, și vom arăta cât de mare și folositoare a fost opera sa. De o camdată, cu inima străpunsă de durere și cu ochii scâlțați în lacrimi, nu găsim cuvinte în această limbă bogată a strămoșilor spre a deplânge pierderea prematură a omului de bine și a magistratului erudit, care putea să aducă încă multe foloase științei.

18 Iunie, 1900

D. Alexandresco

INMORMÂNȚAREA LUI AL. DEGRÉ

Duminecă 18 curent, la orele 4 după amiază, a avut loc înmormântarea lui Al. Degré, regretatul consilier al Curții de casație și justiție.

Serviciul funebru s'a oficiat în capela cimitirului catolic, unde rămășițele pământești ale decedatului fuseseră transportate încă de Sâmbătă seara. După dorința exprimată de Degré, înainte de a-și da obștescul sfârșit, în mormântarea s'a făcut fără pompă și coroane, și nici chiar onorurile militare nu s'au dat decedatului, de și era Mare Ofițer al ambelor noastre ordine naționale : Coroana și Steaua României. Totuși însă, ceremonia a fost impunătoare în simplitatea ei prin numărul cel mare al magistraților, avocaților și amicilor ce veniseră să depună o lacrimă pe mormântul aceluia ce a fost nu magistrat, ci Magistratul.

Printre numeroșii asistenți am remarcat pe : d. C. G. Disescu, ministru al justiție ; Curtea de casațiune și Parchetul ei, în corpore, în cap cu d. C. E. Schina, prim-președinte, și d. D. Alexandresco, procuror general ; grefa Curții, în cap cu primul său grefier A. Nenoveanu ; Curtea de apel din București reprezentată prin d-nii Ath. Chivu, președinte, G. Flaișlen și A. Athanasovici, consilier și N. Zamfirescu, procuror ; tribunalul Ilfov, reprezentat prin d-nii judecători Mavrus și P. Negulescu ; tribunalul Prahova, prin d. judecător N. C. Schina. D-nii Eugeniū Stătescu, Th. Rosetti, I. Calinderu, C. Nacu, C. Boerescu, G. Danielopolu, decanul corpului de avocați din județul Ilfov, D. Protopopescu, director la creditul funciar rural, V. Missir, Al. Rioșeanu, M. Antonescu, M. Corbescu, Gr. Vulturescu, G. Avinian, Gr. Maniu, Vl. Athanasovici, Horia Rosetti, Mircea Dancovici, Sc. Boroșnai, etc., avocați, D. Polizu-Micșunești, fost consilier la Curtea de apel, Valerian Ursianu, profesor la facultatea de drept ; V. Brezeanu, fost prim-grefier la Curtea de casație ; general Hercht ; dr. Felix ; dr. G. Nanu, și alți mulți amici ai defunctului al căror numenescapă. Foarte mulți din asistenți erau însoțiți de doamnele lor.

După terminarea serviciului religios, preotul catolic care a oficiat, a arătat în cuvinte ce a mișcat adânc pe asistenți, ce a fost Al. Degré ca soț, ca părinte și ca om în societate.

După aceasta sicriul a fost scos din capelă și dus în fața mormântului, unde deja de mai mulți ani se odihnește iubita fiică a decedatului, moartea căreia a zdrobit inima și sănătatea lui Al. Degré. Aci, d. C. E. Schina, primul președinte al Curții de casație, adânc emoționat, a rostit următoarea cuvântare :

Intristată adunare,

Moartea, milostivă adesea pentru cei ce se duc e mai tot-d'auna ne miloasă pentru cei ce rămân,

ea e cea mai crudă încercare la care e supusă inima omenească, mai cu deosebire atunci când valoarea morală a omului pe care'l pierdem dintre noi a ajuns, în viață fiind, la înălțimea pe care a ajuns acela ale cărui rămășițe pământești ne adună azi întristați în prejurul lor așteptând să se odihnească în ultimul lor locaș.

Soț exemplar, tată iubitor în așa grad că pierderea uneia din ficele sale a fost poate singura cauză a atingerii inimei care l'a zdrobit în scurt timp, Alexandru Degré lasă în jale o familie demnă de tot interesul. Numai puțin însă acest bărbat, e plâns din adâncul inimei și de a doua sa familie, de Curtea de casațiune în sânul căreia a trăit și a lucrat peste 22 de ani și care pierde prin moartea lui pe unul dintre magistrații săi cei mai eminenți. Cu greu în adevăr mai mult ca Al. Degré ar putea cineva onora mai bine corpul din care el a făcut parte vie și întăritoare în tot decursul acestui timp.

Dintre bărbații cari au contribuit la elaborarea operei colective săvârșite de Curtea de casațiune în ordinea juridică a statului de 40 de ani de când ea funcționează, Al. Degré, prin știința sa juridică, prin variile sale cunoștințe, prin luminile sale, prin integritatea caracterului său, figurează cu onoare între cei d'intîi. El a fost un magistrat de care se poate fâli nu numai România, dar orî și ce țară fie cât de înaintată în cultura dreptului, orî cât de ambițioasă în privința însușirilor morale și a imparțialității de caracter a magistraților săi.

Cariera mult regretatului nostru coleg s'a început de la cea d'intîi treaptă a ierarhiei judecătorești și s'a sfârșit, spre a ajunge, fără absolut nici o protecțiune alta de cât meritul său personal bine recunoscut, la demnitatea de membru al Curții de casațiune.

Doctor în drept, el a fost pentru prima oară numit la etatea de 23 de ani, — născut fiind la 9/21 Martie 1839, — substituit la tribunalul capitalei fostului principat al Moldovei, unde afară de o scurtă trecere la Focșani ca șef al parchetului Curții d'acolo, el a funcționat de la 1862 până la 1868 ocupând treptat posturile de procuror, membru, prim procuror de tribunal, și în fine procuror general pe lângă Curtea de apel.

La Februarie în șease 1869 Al. Degré a intrat pentru prima oară în Curtea de casațiune unde m'a urmat pe mine ca procuror de secțiune, lăsând într'un interval de un an și câteva luni cât a funcționat în astă calitate în mijlocul nostru, o adâncă impresiune prin dovezile ce ne-a dat de știința sa juridică, de darul de a cuvânta de care era înzestrat, precum și de o muncă conștiințioasă.

De la 1870 până la 1879 când a fost numit consilier la Curtea de casație, în interval adică de 9 ani, Al. Degré a profesat advocatura 6 ani iar 3 ani, a avut ocaziunea d'a reprezenta cu onoare România, ca agent diplomatic la Berlin până în 1879 Februarie 14 când a intrat ca consilier în Curtea de casație și a funcționat în astă calitate până la 16 Iunie 1900 când s'a sfârșit viața.

Intrunind toate însușirile care formează pe marele magistrat și pe omul de bine, Al. Degré lasă ca moștenire o viață ce poate servi ca învățământ tuturor cari s'au ales sau își vor alege ca cerc de activitate, cariera pe care acest distins bărbat a onorat-o așa de bine; Al. Degré a fost din acei oameni cărora privind în sfera lor de acțiune pe acest pământ se poate cu deplin cuvânt a aplica ceia ce poetul filosof a zis despre cei ce și supraviețuiesc prin ceia ce lasă după moartea lor: *breve et irreparabile tempus omnibus est vite; sed famam extendere factis, hoc virtutis opus.*

În numele Curții de casație depun pe mormântul lui Al. Degré împreună cu cele mai adânci regrete, omagiul respectuos și bine meritat virtuților sale ca om și ca magistrat.

După d. prim președinte, d. C. G. Disescu, ministru al justiției a pronunțat următoarea cuvântare:

Inaltă Curte

Doamnelor, Domnilor,

Dureroasa pierdere a acestui mare judecător și învățător ne amintește cuvintele pe care cel mai înalt magistrat al țării le spunea, nu sunt încă cinci-sprezece ani de atunci, pe marginea unui mormânt vecin, «că omul public are câte o dată datorii prea mult grele de îndeplinit».

Nici o dată n'am simțit mai adânc tristul adevăr al acestei cugetări, căzându'mi tocmai mie — acela care l-am cunoscut de aproape și l-am putut prețui și iubi, atât în lupta pentru drept cât și ca scriitor la «Dreptul» — greaua sarcină de a spune cât de mare este golul pe care Alexandru Degré îl lasă în urmă și de câtă durere sunt coprinși mai cu deosebire cei însetați de dreptate.

Dar Dumnezeu, pe care cel ce-l plângem astăzi, îl numea în unul din studiile sale *Causa necunoscută*, a pus în sufletul omului îndurerat și mângâerea.

Această mângâere pentru noi este via lumină pe care Degré o lasă în urmă și un puternic soare care dispărut strălucește încă.

Alexandru Degré intră în el sentimentul Dreptății Imanente, Justiția legală și principiul științific al Dreptului.

Aceste trei mari însușiri ale omului ne explică

complexitatea personalității lui și bogata producție în întreaga lui activitate.

Ținând de două geniale popoare: prin origina părinților de națiunea franceză, — străbunii săi s'au văzut nevoiți a părăsi Franța într'o epocă de fapte mari și generoase, dar și de violențe nebune, — prin cultura și educațiunea lui, de rasa germană, — spiritul lui Degré era încărcat de acele frumoase sentimente și cunoștințe care se transmit prin succesiunea generațiilor puternice.

În același timp avea o mare înlesnire de a deslega problemele cele mai grele, văzând repede unde este nodul de tăiat.

Simțul juridic era înăscut în Degré. Iată de ce în scrierile sale îl vedem de multe ori trecând peste filiația succesivă a ideilor pentru a ajunge repede la deslegare.

Omul neprețuit care s'a stins din această viață, a cunoscut și practicat justiția sub cele trei mari forme ale ei: Răsunarea, apărarea și recompensa.

Și în adevăr, în viața lui judecătorească, 'l vedem vorbind în numele societății vătămate cerând pedeapsa inculpatului: Procuror la tribunalul din Iași (1865 și 1866) Curtea de apel din Iași și Focșani (1867 și 1868) și la Inalta Curte de Casație (1869 și 1870). Mai târziu 'l vedem luptând ca avocat pentru cei ce se găsesc în conflicte de drept.

Această activitate judecătorească fu însă de scurtă durată.

Omul ideii nu se putea bine învoi cu condițiunea de a fi reprezentantul unui interes personal.

Reintrat în ordinul judecătoresc, 'l găsim în Inalta Curte de Justiție și Casație, la autoritatea și splendoarea căreia a contribuit neîntrerupt de la 1879 până la cel din urmă ceas al vieții sale. Dar și aci natura lui complexă, spiritul lui cu totul neatârnat de nimeni și de nici un prejudiciu, 'l împiedică de a lucra numai în cercul strâns al datoriilor legale ale judecătorului. Dacă Degré încetase de a fi avocat al intereselor particulare, personale, el n'a putut înceta de a fi apărătorul Dreptului.

Un principiu social de administrație a justiției cere ca la Inalta Curte hotărârile să fie date fictivmente în unanimitate.

Convicțiunile lui Degré erau prea adânci, prea puternice, pentru ca atunci când omul își relua libertatea sa de judecată și acțiunea, să nu și spuie credințele.

De aceea, după ce cu toată ardoarea pe care o dă credința sinceră, desinteresată și puternică, el o apără în camera de chibzuire, 'l vedem re-

luând sub forma *adnotațiunilor* mai toate deciziile însemnate ale Inaltei Curți, le susține, le critică, le aprobă, le desaprobă, le însufletește în tot cazul și formează ast-fel dintr'o grămadă de hotăriri aride, câte o dată mute, un organism plin de viață, care constituie un monument al Dreptului Român și o întreagă literatură juridică.

În unele din acele critice a putut să se înșele. Dar și în erorile lui, Degré este mare și poate fi pildă. Erorile lui nu porneau nici o dată din calcul, patimă sau înrîurirea altuia. Erorile lui erau sincere și ca întreaga lui cugetare pleacă din adâncul sufletului lui drept și generos.

Literatura juridică! Densă mai cu seamă este creațiunea lui individuală. Ea 'i va purta mult timp doliul.

Până la Degré, în câmpul necultivat al dreptului avem mici cărări trase, de câți-va jurisconsulti cari 'l-au precedat.

Lui însă 'i revine marele merit de a fi prefăcut aceste mici cărări în un drum mare și frumos, pe care îl luminează și îl va lumina marea sa personalitate, cu ideile ce a aruncat în dreapta și în stânga cu multă erudițiune și cu o stăruință ce nu s'adesmințit un singur moment până la sfârșitul vieții.

Ce rază de speranță mai încurajătoare, ce probă mai puternică că totul nu sfârșește aci și că unul singur 'și asigură continuitatea vieții sufletești, de cât faptul acesta minunat, că Degré care s'a stins alaltăieri seară, în acest moment când noi 'l plângem, vorbește, prin adnotațiunea sa apărută în *Dreptul* de azi asupra unei decizii a Inaltei Curți, tuturor oamenilor de drept cari au judecat sau pe cari 'i-a judecat!

Natură adevărat jupiteriană! Tu care o viață întreagă a-î dat recompensă celor asupriți și nedreptățiți, n'ai avut răsplată, coroană și onoruri, din înălțimea în care te găsești pare că ai vrut să ne spuî că legătura de idei și sentiment nu se rupe nici odată.

Fecunditatea geniului său literar este minunată, Degré a scris în toate ramurile științelor sociale și morale.

Dreptul civil național și internațional, Procedura civilă, Dreptul penal și Instrucțiunea criminală, Dreptul comercial ca și Dreptul public constituțional sau administrativ, Economia politică, Finanțele chiar, sunt câmpul în care marele semănător de idei a discutat cele mai grele chestiuni și a dat soluții. Acolo însă unde originalitatea lui a fost și mai mare, exercitându-se pe un pământ vechi dar necunoscut, este în ramura Istoriei unor chestii de drept de caracter curat românesc. Ce pline de învățământ sunt studiile marelui jurisconsult plecat dintre noi asupra

moșnenilor, raporturilor dintre Stat și Biserică, puterea canoanelor în România veche și cea de azi.

Activitatea lui Degré nu se mărginește însă în cercul vieții judecătorești și juridice, cerc mare și plin de întorsături, în care de multe ori mâna cea mai meșteră poate perde firul conducător. Spiritul său științific nu se mărginește la cunoștința textelor, — acele puține povețe pe care legiuitorul le dă oamenilor de bine, — precum dragostea lui de Binele Public nu e numai pentru impricinați. Omul familiei lui și al singurătății a luat parte la tot ce a interesat Binele acestei Țări.

Ca diplomat a reprezentat Țara în Germania în împrejurările cele mai grele, împins nu de vanitatea pozițiunii sociale dar de dorința de a fi folositor Țării. În această funcțiune, printr'o fericită coincidență a împrejurărilor, el a semnat în ajunul Răsboiului celebra depeșă trimisă din Berlin primului ministru de atunci:

Înainte cu Dumnezeu! Și Dumnezeu a fost cu noi.

Ca administrator, primind a face cât-va timp parte din consiliul de direcțiune al drumurilor de fer, când s'au suprimat tantiemele și redus diurnile, Degré a adus multe servicii prin cunoștințele sale de drept.

În ordinea facerii legilor a luat o parte activă, dându-și părerea în scris și prin poveți la alcătuirea mai multor proiecte însemnate, precum Codul comercial cel nou, proiectul de lege al persoanelor morale și contenciosul administrativ.

Singura activitate socială față cu care Degré a rămas indiferent este aceea a Politiceii militante de la care 'l depărta și spiritul său nepărtinitor și poziția sa.

Dacă însă el, preferind să trăiască în atmosfera senină a Dreptului și a ideilor, pentru a le servi și mai bine, a stat tot-de-a-una departe de luptele politice, nu s'a desinteresat nici o dată de adevărata politică ideală în a cărei realizare a crezut toată viața, cum ne o spune în unul din studiile sale, propunând înfrățirea partidelor prin întinderea crăcii de măsline protivnicului. Fără de această înfrățire zice marele idealist ce am pierdut, anarhia părerilor care ne bântue va săpa în cele din urmă groapa regimului parlamentar.

Recunoaștem aci pe idealistul care era «partisan convis al Self guvernământului, al elitei sociale pentru serviciul public, al votului public, nu secret»; pe jurisconsultul, cugetător și «protestator contra Dreptului, care nu e de cât o țesătură de controverse în care se prind cei mici, dar care se sparge de cei mari și tari, cu toată bună-voința și înțelepciunea legislatorilor noștri, cari nu pot petrece cu capul prin petre»; pe judecătorul care ne se ostenea de a zice, că ori ce nedreptate

trebuie să stârnească o vijelie în opinia publică revoltată, căci numai atunci legea are autoritate. Legea este o ficțiune când este numai aplicată de un preot rece și nesimțitor».

Iacă omul pe care am avut durerea de a 'l perde, dar care va trăi vecinic în amintirea noastră.

În urma d-lui ministru al justiției, d. G. Danieopolu, decanul corpului de avocați din Ilfov, în numele său personal și al baroului a pronunțat un discurs, pe care regretăm că nu 'l avem spre a 'l publica.

După aceasta, d. avocat Vl. Athanasovici, prim-redactor al ziarului *Dreptul*, a pronunțat în numele redacțiunii acestui ziar următoarele mișcătoare cuvinte :

Intristată adunare,

Un mare gol s'a făcut în lumea noastră judiciară; un ireparabil gol în presa noastră judiciară.

Acela care în timp de 20 ani a fost fala magistraturei noastre; acela care timp de 30 ani cu pana lui maeastră, severă câte odată, dar tot-d'auna justă, a analizat și comentat în mod magistral diferitele decisiuni ale jurisprudenței române, a trecut în împărăția dreptilor, căci just a fost cât a trăit.

Nu noi în mijlocul cărora el a trăit o bună parte a vieții sale, — nu noi care 'l-am apreciat, stimat și iubit, vom face elogiuri împrejurul mormântului său, arătând calitățile, sau mai bine zis virtuțile lui.

Apartine altora mai de departe să arate generațiilor tinere că la sfârșitul secolului XIX a trăit în mijlocul nostru, un *un vir probus* în toată puterea cuvântului, un bărbat care în mijlocul unei lumi materialiste și plină de deșertăciuni lumești a știut și a putut să stea d'oparte, consacându-se exclusiv magistraturei și științei, și desfășurând o putere de muncă extraordinară care nu 'l-a părăsit nici chiar în preziua neașteptatei sale morți.

Pentru noi cei de la ziarul *Dreptul*, perderea savantului și scumpului *Alexander* este ireparabilă. Singura consolatie ce ne rămâne este că vom ști să ne inspirăm de lucrările lui, de cugeterile lui, de iubirea ce avea dânsul pentru ziarul *Dreptul* și vom reuși, sperăm, îmbărbătați de frumoasele sale exemple, să ducem opera sa mai departe.

Oamenii ca Degré nu mor de cât fizicește; amintirea despre el va fi pururea între noi.

În numele redacțiunii *Dreptului*, rămasă orfană prin perderea ta, ilustre și iubite director, îți dic un nesfârșit adio și depunem pe mormântul tău regretele eterne ale ziarului pe care 'l-ai ilustrat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 31 Mai 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Nicolae Carol Grüne și Carol Grüne cu I. Ath. Lipati și N. Bălescu

Urmărire imobiliară.—Contestație.—Cauțiune.—Cine trebuie să dea cauțiunea.—Dacă este scutit vre-un contestator.—Cuantumul cauțiunii.—Termenul în care trebuie depusă.—Apreciere suverană.—(Art. 533 din Pr. civilă).

Urmărire imobiliară.—Adjudecare.—Depunerea prețului.—Termen.—Nedepunerea prețului, pe jumătate, în cele două săptămâni ce urmează după adjudecare.—Dacă atrage nulitatea ordonanței de adjudecare.—(Art. 551 și 553 din Pr. civilă).

1. Oponentul care cere suspendarea unei urmăriri imobiliare, e ținut să dea o cauțiune, echivalentă cu a treia parte a valorii presumate a imobilului, ca garanție a daunelor-interese la cari ar putea fi condamnat în cazul când cererea sa s'ar găsi nedreaptă, și de această cauțiune nu este scutit nici debitorul urmărit pentru ori-ce fel de contestație ce ar face; numai adevăratul proprietar al imobilului urmărit, și care s'ar afla în posesiunea sa, poate fi scutit de cauțiune, când din eroare imobilul său s'ar fi scos în vânzare pe numele debitorului urmărit.

În ceea-ce privește cuantumul cauțiunii și termenul în care trebuie să fie depusă, acestea sunt lăsate la aprecierea judecătorului fondului.

2. Adjudecatarul este obligat să depună, la casa de depuneri și consemnațiuni, jumătate din prețul adjudecațiunii, în două săptămâni după adjudecare, iar cea-l'altă jumătate cel mai târziu în cele l'alte două săptămâni următoare.

Depunerea jumătății din preț în cele două săptămâni ce urmează după adjudecare este imperios cerută de lege, și dacă această depunere nu se face, tribunalul de la sine, sau după cererea uneia din părțile interesate, va scoate lucrul din noi în vânzare pe seama adjudecatarului, iar dacă tribunalul a liberat ordonanța de adjudecare adjudecatarului ce a depus prețul integral în termenul de patru săptămâni de la adjudecare, fără însă ca să fi depus prima jumătate din preț în cele două săptămâni de la adjudecare, acea ordonanță este casabilă.

Decisiunea 113/900.—Casarea, după divergență a ordonanței de adjudecare a tribunalului Ilfov, secția de notariat, cu No. 3320/99, după recursul făcut de Nicolae Carol Grüne și Carol Grüne, în proces cu I. Ath. Lipati și N. Bălescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier G. Liciu;

P. d. avocat C. Popovici-Costi, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-niș avocați V. Lascăr și N. A. Papadat, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I partea a rămas în divergență.

«Violarea art. 530 comb. 531 și 532 pr. civ. Exces de putere. a) Debitorii urmăriți au cerut de la tribunalul de notariat prin contestația, ce introduseseră în contra

urmărire, ca să se amâne sau să se suspende vânzarea până ce se va rezolvi mai întâiu acțiunea principală intentată de ei, acțiune care avea de obiect anularea actului de ipotecă în virtutea căruia creditorul urmăritor Ilie Ath. Lipati cerea vânzarea imobilului ipotecat. Tribunalul însă în contra textului și spiretelor citatelor articole nu a voit să suspende urmărirea de cât cu condițiune, ca debitorii să depună o cauțiune de 12000 lei, fără să țină socoteală, că nu era loc a se cere cauțiune pentru motivul, că moșia Broșteni se află în posesiunea lor, lucru netăgăduit de creditorul urmăritor, și că în speță nu era vorba de o contestație prin care să se fi revendicat de către un terțiu proprietatea imobilului urmărit, era vorba de anularea titlului în virtutea căruia se exercită urmărirea. Tribunalul trebuia deci să suspende urmărirea și încă fără cauțiune.

«Ast-fel fiind, tribunalul a comis un adevărat exces de putere, respingând contestația pentru motivul, că debitorii nu au depus cauțiunea, la care îi obligase».

Având în vedere că din ordonanța de adjudecare supusă recursului se constată că debitorii urmăriți Nicolae C. Grüne și Carol Grüne au cerut tribunalului în ziua de 9 Martie 1899, să suspende vânzarea moșiei Broșteni-Măcrișoia, cerută de creditorul ipotecar I. Ath. Lipati, pe motiv că au intentat acțiune pe cale principală pentru anularea actului de ipotecă ce se execută ;

Că tribunalul a admis în principiu cererea de suspendare, însă a obligat pe contestatori să depună o cauțiune de 12000 lei până în ziua de 22 Martie acelaș an ; că la acelaș termen tribunalul constatând că cauțiunea nu este depusă, a respins contestațiunea și a procedat la vânzare, adjudecând provisoriu asupra intimatului de azi Nicolae Bălescu, care a și rămas adjudecatar definitiv ;

Considerând că art. 533 Pr. civ. pune ca principiu general că oponentul, care cere suspendarea unei urmăriți imobiliare, e ținut să dea o cauțiune echivalentă cu a treia parte a valorii presumate a imobilului, ca garanție a daunelor interese, la care ar putea fi condamnat în cazul când cererea s'ar găsi nedreaptă ;

Că în ce privește cuantumul acelei cauțiunii, cum și termenul în care trebuie să fie depusă, instanța de fond este suverană să fixeze acest lucru ;

Considerând că din menționata dispozițiune a citatului art. 533, nu poate rezulta nici o excepțiune pentru debitorul urmărit, de a fi dispensat de cauțiune, în orî ce caz de contestațiune ce ar face, ci ar putea rezulta scutire de cauțiune numai pentru un terțiu, care ar fi adevăratul proprietar al imobilului urmărit, imobil aflat în posesiunea sa, și care din eroare s'ar fi scos în vânzare pe numele debitorului urmărit, ceia ce nu este în specie ;

Considerând ast-fel că în speță fiind vorba de o contestațiune a debitorilor relativă la anularea actului de ipotecă, în baza căruia se făcea urmărirea, cu drept cuvânt tribunalul a respins cererea de suspendarea vânzării, pe motiv că contestatorii n'au depus cauțiunea la termenul fixat ;

Că prin urmare motivul nefiind fondat are a se respinge ;

Asupra motivului III rămas în divergență :

«Violarea art. 551 comb. cu 553 pr. civ. Indoit esces de putere.

a) «Nedepunerea prețului. Art. 553 Pr. civ. prescrie în adevăr în mod imperativ că în cazul când adjudecatarul nu a depus prețul în termenul prevăzut de art. 551 Pr. civ. Tribunalul este dator să pună din nou în vânzare pe socoteala acestuia dacă vre una din părțile interesate o cere. În speță adjudecarea având loc la 20 Octombrie 1899 cu prețul de 266000 lei adjudecatarul N. Bălescu ar fi trebuit să depună cel mai târziu până la 5 Noembrie 1899 suma de 133000, adică jumătate din preț, dar nu a depus. Debitorii expropriati constatând, că dânsul nu se conformase acestei obligațiuni, au cerut tribunalului ca să scoată imob. din nou în vânzare, iar cererea lor nu a fost ținută în seamă, căci tribunalul a liberat ordonanța ;

b) Dar cu această ocaziune tribunalul comite un al doilea esces de putere, căci pe când în ordonanța care este resumatul lucrărilor relative la urmărire se afirmă că «tribunalul» a pus petiția la dosar, în realitate însă nu tribunalul ci presedintele singur și cu de la sine putere a luat această dispoziție fără ca în prealabil să fi pus această cerere în deliberarea complectului trib., care chiar de ar fi fost de părerea președintelui, era dator conform textului și spiritului art. 553 Pr. civ., să încheie un jurnal constatând respingerea ei, formalitate care în fapt nu s'a observat, căci în dosarul cauzei nu există un asemenea jurnal».

Considerând că după dispozițiunile art. 551 Pr. civ. adjudecatarul este obligat să depună la casa de consemnațiuni jumătate prețul în 2 săptămâni după adjudecare și cea-l'altă jumătate, în cele-l'alte două săptămâni următoare, cel mai târziu ;

Că sancțiunea acestei obligațiuni este coprinsă în art. 553 care dispune că dacă la expirarea acestor termene, adjudecatarul nu va aduce recepisa de depunerea prețului, trib. său de la sine său după cererea uneia din părțile interesate va scoate lucrul din nou în licitațiune pe seama adjudecatarului ;

Considerând că cestiunea este de a se ști dacă legiuitorul, prin citatul art. 551 a fixat două termene de câte două săptămâni, și prin urmare dacă după expirarea celui dintâu se poate cere revinderea, pentru nedepunere a jumătate din preț, sau dacă din contră a fixat un singur termen de 4 săptămâni, în care trebuie să se depue prețul integral ;

Considerând că, din termenii și modul cum este redactat art. 551 rezultă lămurit că legiuitorul a obligat pe adjudecatar să depună prețul în 2 termene, și că sancțiunea prevăzută de art. 553 se aplică după expirarea fie-cărui din aceste termene, după cum aceasta se prevede expres prin art. 606 din Proced. genoveză, după care a fost reprodus citatul art. 551 ;

Considerând că prin asemenea dispozițiune, legiuitorul n'a voit să favorizeze numai pe adjudecatar, de a putea depune prețul, în rate, sau în total în cursul a 4 săptămâni, căci atunci ar fi prevăzut aceasta expres și a voit ca, pe de o parte, adjudecatarul să fie în-

lesnit de a putea plăti prețul, în 2 rate egale, iar pe de altă parte să poată constata, de către alte părți interesate, după expirarea unui termen scurt, de două săptămâni, dacă adjudecatorul este cumpărător solvabil și de bună credință sau este din contra, o persoană interpusă pentru a prelungi urmărirea prin neplata prețului, în interesul debitorului urmărit sau pentru alt scop, și ast-fel să se poată face revinderea cât mai curând, înlăturând pe un asemenea adjudecator ;

Considerând că în speță se constată, că la 20 Octombrie având loc adjudecațiunea asupra intimatului de azi N. Bălescu pe prețul de 266000 lei, cele 2 săptămâni în care trebuia, să depue jumătate din preț adică 133000 lei a expirat la 5 Noembrie ; că la această dată nefiind depusă această sumă, recurenții de azi au cerut în ziua de 15 Noembrie scoaterea imobilului din nou în vânzare, de oare ce tocmai la 12 Noembrie se depusese numai 100000 lei, iar la 13 Noembrie încă 100000 ;

Că trib. neținând seamă de cererea debitorilor și liberând d-lui Bălescu ordonanța de adjudecare pentru că depusese tot prețul în cursul a 4 săptămâni, a comis un esces de putere și a violat dispozițiunile art. 551 și 553 Pr. civ. ;

Că prin urmare ordonanța de adjudecare supusă recursului are a fi casată pentru motivul III partea a), iar în ce privește partea b) a acestui motiv rămâne fără interes a se mai discuta ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, motivul I partea a) ca nefondat și motivul III partea b) ca fără interes și admite motivul III partea a), casează, etc.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIE DIN FRANȚIA

Camera reclamațiilor

Audiența de la 20 Februarie 1900

Președenția D-lui T A N O N, Președinte

Comuna Prénorel contra lui Janier-Dubry

Proprietate.— Dovedirea ei.— Titluri.— Terții.— Art. 1165 C. C. (973 C. rom.). — Neaplicarea acestui text în specie.

Regula prescrisă de art. 1165 [973 C. rom.], după care convențiile nu'și produc efectul lor de cât între părțile contractante, nu se aplică la actele care stabilesc achizițiunea sau strămutarea proprietății și care, ca atare, sunt opozabile terțiilor.

Curtea,

Asupra mijlocului unic de casare, tras din violarea art. 1165 C. C. (973 C. rom.) ; Considerând că comuna Prénorel, revendicând proprietatea diferitelor parcele de pământ pe care părțitul le ar fi usurpat în prejudiciul domeniului comunal, era, în calitatea sa de reclamantă, obligată de a'și stabili reclamația sa ; că, prin decizia atacată, se declară că ea n'a produs nici un titlu, nici n'a stabilit vre un fapt de natură a distruge presumțiunea de proprietate, care rezultă în favoarea lui Janier-Dubry din posesiunea pacinică, publică și nechivocă pe care numitul și autorii lui o au de mult

asupra pământurilor revendicate ; că decizia atacată mai declară încă că titlurile produse de părțitul eventual stabilesc dreptul său de proprietate asupra parcelelor în litigiu ; Considerând că de și recurentul a pretins, întemeinduse pe art. 1165 (973 C. rom.), că aceste titluri nu sunt opozabile comunei, ca una ce n'a fost parte contractantă, totuși textul suscitât nu se aplică la actele, care stabilind dobândirea sau transmitiunea proprietății, sunt, în această privință, opozabile terțiilor ; — De unde rezultă că respingând pentru aceste motive cererea comunei, Curtea din Besançon n'a violat textul visat prin recurs ;

Pentru aceste motive : — Respinge, etc.

(Din *Pand. Period.* 1900, 1, p. 228 și *Dalloz Périod.* 1900, 1, p. 250 urm.).

Observațiune.— Convențiunile trăgânduși puterea lor obligatorie din consimțământul părților, este firesc lucru că ele să nu'și producă efecte de cât între părțile contractante (art. 973). *Res inter alios acta aliis nec nocere, nec prodesse potest* (1).

În principiu, deci, ele nici nu folosesc, nici nu strică celor de al treilea.

Art. 1175, relativ la actul secret (*contre-lettre*), cuprinde o aplicare a acestui principiu.

Prin terții trebuie să înțelegem ori-ce persoană care n'a luat parte sau care n'a fost reprezentată la formarea convențiunei.

Astfel, mandantele, fie mandatul legal sau convențional, nu este un terțiu în privința convențiunei încheiate de mandatar. *Qui mandat ipse fecisse videtur* (2).

Tot astfel, stăpânul său proprietarul nu este o terție persoană în privința convențiunei în care gerantul de afaceri a lucrat în numele său (art. 991) (3).

De asemenea, reprezentanții universalii ai părților contractante, *les ayants cause universels (qui causam habent)*, adecă moștenitorii, donatarii,

(1) Cpr. L. 2 și 4, Cod., 7, 56, *Quibus res iudicata non nocet*. Veți și L. 3, in fine, Cod., 4, 12, *Ne uxor pro marito*, etc., unde se dice : « *Certissimum enim est, ex alterius contractu neminem obligari* ». Mai veți încă L. 27, § 4, in fine, Dig., 2, 14, *De pactis*, unde se dice : « *Ante omnia enim animadvertendum est, ne conventio in alia re facta, aut cum alia persona, in alia re aliave persona noceat* ».

(2) Un alt adagiū exprimă aceeași idee dicând : « *Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per se ipsum* ». Prin aplicarea acestui principiu, Curtea noastră supremă a decis că actele făcute de tutor în limitele mandatului său legal, sunt opozabile minorului : *Factum tutoris, factum pupilli*. Bulet. Cas. S. I, anul 1873, p. 115. Cpr. și Cas. rom. (4 Decemb. 1897). *Curierul Judiciar* din 1898, No. 1. *Dreptul* din 1898, No. 2 și Bulet. Cas., anul 1897, p. 1422. Baudry et Barde, *Oblig.*, I, 581. T. Huc, VII, 180. Molitor, *Oblig. en dr. romain*, I, 68.

(3) Marcadé, IV, 491. Budry et Barde, *op. cit.*, 581. Laurent, XVI, 371. Mourlon, II, 1165.

legatarii universale și chiar creditorii chirografari⁽⁴⁾, nu sunt terții persoane în privința convențiilor încheiate de bună credință de autorul lor.

În cât privește însă actele frauduloase, creditorii sunt terții persoane, căci nu se poate dice că un debitor reprezintă pe creditorii săi, de câte ori el lucrează în fraudă drepturilor lor⁽⁵⁾.

În cât privește pe reprezentanții cu titlu particular sau singular (*les ayants cause à titre particulier*), precum sunt: legatarii și donatarii *rerum singularum* (art. 894, § 2, 899 urm.), cumpărătorul unui lucru determinat față cu vîndătorul⁽⁶⁾, usufructuarul față cu acel de la care el ține dreptul său, locatarul față cu locatorul și, în genere, toți acei care exercită un drept al autorului lor asupra unui obiect particular, convențiile făcute de autorul lor, înainte de fi tratat cu dînsii, își produc efectele lor față cu dînsii, numai dacă ele sunt relative la însuși lucrul determinat care le a fost transmis, și dacă ele au avut de obiect mărirea sau micșorarea dreptului autorului lor asupra acestui lucru. În privința celorlalte convențiuni încheiate de autorul lor, ei sunt considerați ca terții persoane⁽⁷⁾.

Cu toate că convențiile n'au, în regulă generală, nici un efect în privința celor de al treilea, totuși, prin excepție, contractul de căsătorie este opozabil tuturor aceluia cari au tratat cu soții sau cu unul din ei⁽⁸⁾.

De asemenea, actele care stabilesc dobîndirea sau strămutarea proprietății sunt opozabile terțiilor⁽⁹⁾.

Tot astfel, în materie de faliment, voința majorității creditorilor leagă pe creditorii cari n'au

(4) Cpr. Cas. rom. S. 1, Bulet. 1883, p. 144. Cas. fr. D. P. 91. 1. 475. Baudry, II, 827, 908. T. Huc, VII, 180. Thiry, II, 639. Vigie, II, 1167. Demolombe, XXV, 46. Baudry et Barde, I, 581. — Creditorii ipotecari, în privința actelor săvîrșite de debitorul lor, sunt din contra considerați ca terții persoane, și asemenea acte nu le sunt opozabile. Cpr. Vigie, II, 1167. Laurent, XIX, 317.

(5) Demolombe, XXV, 146. Baudry, II, 908. Baudry et Barde, I, 646. Laurent, XX, 103.

(6) Cpr. Cas. rom. *Dreptul* din 1897, No. 6 și Bulet. Cas. S. I, anul 1896, p. 670.

(7) Cpr. Baudry, II, 827, 829, 908. Baudry et Barde, I, 223, 224, 581. Thiry, II, 600. Vigie, II, 1166. Mourlon, II, 1082, 1165. Marcadé, IV, 491.

(8) Laurent, XVI, 381 și XXI, 2. Pand. fr., *Mariage*, I, 2590. Guillouard, *Contrat de mariage*, I, 1.

(9) Cpr., pe lângă decizia mai sus reprodușă, Cas. fr., 21 Martie 1894. *Pand. Périod.* 94. 1. 509. — Această din urmă decizie pune în principiu că acel care pretinde a fi proprietarul unui fond, poate, față cu cei de al treilea, de la care revendică acest fond, să invoace titlurile translativ de proprietate emanate de la autorii săi (art. 644), fără a se putea, în specie, aplica art. 973, după care convențiile n'au efect de cât între părțile contractante.

figurat sau cari s'au opus la concordatul falitului (art. 848 C. com.)⁽¹⁰⁾.

Textul francez (art. 1165) mai prevede încă că convențiile folosesc celor de al treilea, în cazul art. 1121, după care stipulațiunea făcută pentru altul este validă, de câte ori ea este condițiunea unei stipulațiuni ce facem pentru noi înșine, sau a unei donațiuni făcute altuia, soluțiune admisibilă și la noi, de și textul francez (art. 1121) n'a fost reproduș de legiuitorul nostru⁽¹¹⁾.

Cât pentru acțiunea subrogatorie (art. 974) și acea pauliană (art. 975), textele care regulează exercițiul acestor drepturi contin mai de grabă o aplicațiune de cât o excepțiune la principiul înscris în art. 973. În adevăr, creditorii cari exercită acțiunea oblică sau subrogatorie, prevădută de art. 974, se prevalează de o convenție în care a figurat debitorul lor, ceea ce nu este de cât o aplicațiune a regulii mai sus expuse, după care convențiile sunt opozabile reprezentanților universale a părților contractante, și prin urmare, și creditorilor.

Cât pentru creditorii cari, prin exercițiul acțiunei pauliane, atacă și voesc să dărâme convențiunea frauduloasă făcută de debitorul lor (art. 975 C. C. și 721 C. com.), ei susțin din contra că n'au putut fi reprezentați de dînsul în această convenție și reclamă calitatea de terții persoane, lucrând earăși în virtutea principiului proclamat de art. 973, după care convențiile încheiate între părți nu pot să vatame drepturile celor de al treilea: *Res inter alios acta, aliis prejudicare non potest*.

De aceea, art. 1166 din Codul francez este inexact când pare a presenta acțiunea oblică sau subrogatorie ca o excepție la principiul de mai sus, dîcînd *néanmoins*, expresiune pe care legiuitorul nostru cu drept cuvînt n'a mai reprodușe⁽¹²⁾.

D. Alexandresco

(10) Cpr. Pothier, *Oblig.*, II, 88. Marcadé, IV, 491. Baudry, II, 908. Thiry, II, 638. Laurent, XVI, 380. Demolombe, XXV, 41. Aubry et Rau, IV, § 346, p. 327. Acollas, II, p. 807. Mourlon, II, 1166. — Veđi însă T. Huc, VII, 181. Baudry et Barde, *Oblig.*, I, 586.

(11) Veđi, în această privință, articolul ce am publicat în *diarul Dreptul*, No. 19 din 1894. Cpr. și Alex. Degré, *Dreptul* No. 42 din 1882. Veđi și t. V a lucrării noastre, p. 101 urm.

(12) Cpr. Baudry, II, 908, *in fine*. Thiry, II, 639. Acollas, II, p. 808. Baudry et Barde, I, 587. T. Huc, VIII, 182. Mourlon, II, 1168. Marcadé, IV, 492. Laurent, XVI, 382. Demolombe, XXV, 46. Colmet de Sant. rre, V, 81 bis I. — Veđi însă Arntz (III, 81), care caută a justifica pretinsa excepție închipuită de Codul francez, dîcînd că creditorii sunt în principiu terții persoane față cu debitorii lor (ceea ce nu este exact) și că, prin urmare, de și actele acestor debitori nu le sunt opozabile, totuși (*néanmoins*), drepturile ce debitorul a dobîndit prin un contract pot fi exercitate de creditorii săi.